

N:o 16.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring af gällande stadganden till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Vesterbottens och Norrbottens län; gifven Stockholms slott den 31 december 1887.

På sätt bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden utvisar, har Kongl. Maj:t funnit vissa ändringar påkallade i de genom kongl. förordningarne den 29 september 1874 och den 23 juni 1882 meddelade stadganden till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog i de delar af Vesterbottens och Norrbottens län, hvilka icke höra till lappmarken; och då, i sammanhang med de sålunda ifrågasatta ändringarne, gällande stadganden uti ifrågavarande hänseende synts Kongl. Maj:t lämpligen böra i en författning sammanföras, vill Kongl. Maj:t, med åberopande af nämnda statsrådsprotokoll, föreslå Riksdagen att, till efterrättelse inom de delar af Vesterbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, räknadt från den dag, Kongl. Maj:t bestämmer, för sin del antaga följande förslag till

Förordning

angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Vesterbottens och Norrbottens län.

§ 1.

Barrträd, som, efter hvad här nedan i § 2 sägs, är att anse såsom undermåligt, må icke i form af rundt, biladt eller sågadt virke, till in-

eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas och ej heller till plank, bräder eller annat dylikt försågas eller intagas inom såginrättning, i sågränna eller inom område, som begagnas till sågplats eller sågbacke vid såginrättning af hvad beskaffenhet som helst, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke, på sätt i § 3 stadgas, vederbörligt tillstånd är gifvet till trädets afverkning för skeppning eller sågning. Dock vare hemmansegare eller åbo ej förment att, äfven utan sådant tillstånd, af hemmanets skog, till oundgängligt husbehof, låta vid gården såga och använda undermåligt virke.

§ 2.

Mom. 1. Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomskärning minst 21 centimeter på ett afstånd af 4,75 meter från storändan. Vid sagde mått får ej barken inberäknas.

Mom. 2. Af träd, som lemnar mer än en sågstock, må trädets öfre del eller toppstocken ej hänföres till undermåligt virke och såsom sådant tagas i beslag, der det tydligen visar sig eller ådagaläggas, att det virke är taget af träd, som ej är undermåligt, eller af träd, som är med vederbörligt tillstånd för skeppning eller sågning afverkadt.

Mom. 3. Sparre, som är bilad så, att ursprungliga tjockleken vid 4,75 meters längd ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets, vid sagda längd från storändan, minst 59 centimeter, ifall sparren är bilad till skarp kant, men eljest minst 62 centimeter, samt i förhållande derefter, om längden är mindre.

Mom. 4. I afseende på virke, som redan är sågadt, då det anträffas, skall hvad ofvan är stadgadt ega tillämpning endast ifall lagligen styrkas kan, att varan tillkommit af träd, som är undermåligt och till hvars afverkande för sågning eller skeppning ej meddelats vederbörligt tillstånd.

§ 3.

Mom. 1. Är skog af beskaffenhet, att för dess ordentliga skötsel och vård fordras afverkning af undermåligt virke, må egare, som vill låta det virke skeppas eller sågas, anmäla sig hos vederbörande revirförvaltare, hvilken åligger verkställa den undersökning af skogen, som af omständigheterna påkallas. Finnes dervid slik afverkning vara med grunderna för en god skogshushållning öfverensstämmande, då må, der ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning för skeppning eller sågning; dock att träd, som vid storändan håller 15 centimeter eller mera i

genomskärning, ej må afföras, innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämpladt. Vill egaren sig till säkerhet hafva virke jemväl af mindre dimensioner stämpladt, vare dertill berättigad.

Mom. 2. Varder sådan förrättning begärd före den 1 juni, skall, der så ske kan och skogsegaren det äskar, undersökningen och utstämplingen företagas i sammanhang med de utsyningsförrättningar å kronans skogar, som under året förekomma. Verkställes förrättningen i sådan ordning, åligger det revirförvaltaren att, om möjligt, vid förrättningens slut eller i annat fall genast efter det alla utsyningsförrättningar under året inom socknen böra vara afslutade, tillställa sökanden eller dess ombud mot bevis men utan lösen skriftligt instrument öfver utsyningen. Företages förrättningen särskildt, bör syneinstrumentet aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Under rättelse om tiden, inom hvilken besvär böra vara hos kongl. domänstyrelsen ingifna, för att kunna till pröfning upptagas, skall i syneinstrumentet meddelas.

Mom. 3. Angående undermåligt virke, som till följd af föreläggande vid laga skifte varder afverkadt, skall, der egaren vill låta det virke skeppas eller sågas, gälla i tillämpliga delar hvad här ofvan är stadgadt.

Mom. 4. Vill jordegare för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla skog med rätt att för skeppning eller sågning annorledes än för husbehof använda det undermåliga virke, som för ändamålet behöfver afverkas, göra derom anmälan hos vederbörande revirförvaltare, hvilken det åligger att, så snart sådant i sammanhang med de årliga utsyningsförrättningarne å kronans skogar lämpligen kan ske, å den uppgifna odlingsmarken anställa besigtning till utrönande af dess läge, storlek, beskaffenhet och tjenlighet till odling samt derefter till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet insända besigtningssinstrumentet med uppgift å den tid, som anses för odlingens fullbordande erforderlig, jemte det yttrande i öfrigt, hvartill besigtningen kan föranleda. Önskar jordegare att, utan afbidande af dylik utsyningsförrättning, vinna handläggning af ärendet, ege han antingen för besigtning af marken påkalla skyndsam åtgärd af vederbörande revirförvaltare eller kronobetjent, hvarefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ofvan stadgas, eller ock låta odlingsmarken besigtigas af två trovärdige män samt insända deras öfver besigtningen afgifna intyg jemte ansökning i ärendet till endera af nämnde tjenstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning.

Finner Kongl. Maj:ts befallningshafvande det tillämnade odlingsföretaget vara af beskaffenhet, att afverkning af undermåligt virke för skeppning eller sågning bör medgifvas, meddele Kongl. Maj:ts befallningshafvande dertill tillstånd med utsättande af viss tid, inom hvilken vid vite, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande

underrättelse om Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i ärendet meddelas revirförvaltaren för jordegarens förståndigande. Beträffande stämpling af virke, till hvars afverkning tillstånd sålunda erhållits, förhållas på sätt i mom. 1 och 2 af denna § stadgas.

§ 4.

Undermåligt ostämplat virke är ej underkastadt beslag, såvida tydligen visar sig eller styrkes, att afverkningen skett innan förbud för skeppning och sågning af sådant virke varit för orten stadgadt; och skall sådant virke i den ordning, här ofvan sägs, med kronomärke förseas, der egaren till sin säkerhet det äskar.

§ 5.

Jordegare vare ej pliktig att för utsyning eller stämpling, hvarom i §§ 3 eller 4 sägs, vidkännas annan kostnad än godtgörelse till förrättningsmannen för den tid förrättningen å stället upptager, i hvilket afseende jordegaren skall erlägga såsom arfvode för hvarje dag 5 kronor äfvensom förse förrättningsmannen med kost och husrum eller gifva ersättning derför.

Dylik utsyning eller stämpling å skog, indelad till ordnad hushållning enligt plan, som blifvit af domänstyrelsen eller förra skogsstyrelsen godkänd, verkställas utan kostnad för jordegaren, der tjensteåtgärden afser virke, som enligt planen är bestämdt att afverkas.

För sådan af skogstjensteman eller kronobetjent verkställd besigtning, hvarom i § 3 mom. 4 förmäles, åligger det jordegaren att till förrättningsmannen utgifva godtgörelse, som utgår till skogstjensteman, när han verkställt förrättningen i samband med årsutsyningen å kronans skogar, med dagtraktamente enligt gällande resereglemente under den tid förrättningen varar, men eljest med reseersättning och dagtraktamente enligt samma reglemente.

§ 6.

Rätt att i beslag taga virke, som bör anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare, tjenstemän och betjente vid skogsstaten samt tullstatens tjenstemän, desse sistnämnde inom hamn och lastageplats; men rättighet att utföra åtal i sådana mål ege endast allmän åklagare och jägeribetjening, på sätt gällande författningar stadga, skolande förty tulltjensteman, som gjort beslag, derom göra anmälan hos allmän åklagare eller jägeritjensteman.

§ 7.

Medel, som inflyta genom försäljning af virke, som enligt denna författning är beslag underkastadt, fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren; dock att, derest annan behörig person verkställt beslaget, denne skall af åklagareandelen undfå hälften.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Gust. Tamm.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 december
1887.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Themptander*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Ehrensward*,
Statsråden: *Lovén*,
 von Steyern,
 friherre *von Otter*,
 Hammarskjöld,
 von Krusenstjerna,
 friherre *Tamm*,
 friherre *Peyron*.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre Tamm anförde:

»Enligt nådiga förordningarne den 29 september 1874 och den 23 juni 1882 angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Norrbottens och Vesterbottens län är för de delar af nämnda län, som ej höra till lappmarkerna, i allmänhet förbud stadgadt att för skeppning eller sågning annorledes än för husbehof använda undermåligt virke, hvarmed, enligt förstnämnda förordning förstås träd, som, afverkade hålla mindre än 7 decimaltum på 16 fots afstånd från storändan. Undantag från detta allmänna förbud är medgifvet endast för det fall att skog, efter undersökning af vederbörande revirförvaltare, finnes vara af beskaffenhet, att för dess ordentliga skötsel och vård undermåligt virke bör afverkas, då revirförvaltaren eger att, der laga hinder icke eljest möter, meddela tillstånd till afverkning för skeppning eller sågning. Virket får derefter fritt fällas och afföras, dock hvad angår träd, som vid storändan håller 5 decimaltum eller mera i genomskärning, endast med vilkor att detsamma förut blifvit genom revirförvaltarens försorg med kronomärke stämpladt.

Författningen medgifver deremot icke att för odlingsändamål afverka virke till skeppning eller sågning. Enligt hvad handlingarne i ett hos Eders Kongl. Maj:t den 26 maj 1887 handlagdt mål utvisa, hade ock, sedan inom Vesterbottens län utstämpling af undermåligt virke för odling och rödjning blifvit hos vederbörande jägmästare begärd, denne funnit sig förhindrad att medgifva den begärda utstämplingen på den grund, att skogens beskaffenhet ej påkallade afverkning af sådant virke. Domänstyrelsen, hvarest skogens egare anförde besvär, lemnade med åberopande af förordningen den 23 juni 1882 besvären utan afseende, men i det underdåniga utlåtande, som, efter det talan fullföljts hos Eders Kongl. Maj:t, af domänstyrelsen afgafs, anförde styrelsen: att det för jordegare i Vesterbottens och Norrbottens kustland utan tvifvel medförde olägenhet att, då för skogsmarks uppodling till åker eller äng undermåligt virke måste fällas, detta virke icke finge användas på det för jordegaren fördelaktigaste sätt, vare sig genom sågning eller skeppning; men att likväl, derest för undvikande af sådan olägenhet författningen skulle tolkas så, att undermåligt virke å så kallade odlingsland finge på jordegarens ansökning för skeppning eller sågning utstämplas, missbruk vore att befara, hvilka kunde till ej oväsentlig del äfventyra författningens ändamål, enär i saknad af föreskrift om skyldighet för jordegare att efter erhållen utstämpling fullgöra odlingsarbetet, uppgift om tillämnad odling med all sannolikhet ofta komme att tagas till förevändning för att åtkomma skog, hvilken författningen åsyftat skydda för afverkning. Domänstyrelsen hemställde på grund häraf, att till nämnda förordningen den 29 september 1874 måtte fogas ett sådant tillägg, att derigenom, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som vore stadgadt i § 5 af nämnda förordningen den 27 juni 1866 om dispositionsrätten öfver skogen å vissa af nybyggen uppkomna skattehemman, sådant detta lagrum lydde enligt nämnda förordningen den 20 april 1883, vederbörande länsstyrelser erhöile befogenhet att, efter pröfning i hvarje särskildt fall, för odlingsändamål medgifva undermålig skogs afverkning för skeppning eller sågning, emot förbindelse för jordegaren att inom viss utsatt tid fullborda odlingen vid vite, som länsstyrelsen egde bestämma.

Eders Kongl. Maj:t fann väl, emot författningens uttryckliga innehåll, ändring icke kunna ske i domänstyrelsens öfverklagade beslut, men anbefalde genom nådig remiss den 26 sistlidne maj Sine befallningshafvande i Vesterbottens och Norrbottens län att, efter vederbörande landstings hörande, afgifva underdånigt utlåtande öfver domänstyrelsens hemställan om tillägg till förordningen den 29 september 1874; och hafva med anledning häraf numera underdåniga utlåtanden inkommit, deruti såväl Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande som landstingen enstämmigt förordnat berörda hemställan.

Med den för Norrbottens län utfärdade och sedermera äfven inom Vesterbottens län tillämpade skogslagen har afsetts att förekomma den förödade afverkning af skog och särskildt ungskog, som egt rum i de ifrågavarande orterna. Då man i detta syfte förbjudit all annan afverkning af yngre skog, än den, som sker för husbehof eller som påkallas af en ändamålsenlig skogshushållning, synes mig dock ett väl starkt och knappast från början afsedt ingrepp hafva skett i den enskilde jordegarens dispositionsrätt öfver sin egendom. Om än mångenstädes inom landet odlingen kan sägas hafva mer än tillbörligt inkräktat på skogarne, kan det efter min uppfattning, särskildt i de delar af landet, hvarom här är fråga, icke anses befogadt att ur skogsintressets synpunkt uppställa stadganden, hvilka i afsevärd grad för jordegaren försvåra möjligheten att för jordbruket tillgodogöra sig mark, som är till odling tjenlig, och mången gång torde nödgå honom att, mot sin vilja, och till egen skada, för skogsbörd bibehålla dylik mark. Endast undantagsvis och till någon ringa del torde det kunna inträffa, att å mark, som är i fråga till uppodling, skogens afverkning anses erforderlig för skogsskötseln, och att sålunda egaren får till försäljning disponera det undermåliga virke, som för ändamålet måste fällas. Allt virke af sådan beskaffenhet, som i öfrigt afverkas, måste han låta förfaras, så vidt han icke är i tillfälle att använda detsamma för eget husbehof. Det är för att undanrödja detta missförhållande och bereda odlaren en friare dispositionsrätt öfver det för odlingen fälda virket, som det nu föreliggande förslaget blifvit framställt. Förslaget afser att, i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad som genom nådiga förordningen den 20 april 1883 blifvit stadgadt i fråga om odling å sådana af nybyggen uppkomna skattehemman i Norrland och Kopparbergs län, hvilkas egare åtnjuta endast en inskränkt dispositionsrätt öfver hemmanens skog, göra den friare dispositionen öfver det för odlingen fälda virket beroende deraf, att markens tjenlighet för odling blifvit genom undersökning å stället utrönt och att vederbörande länsstyrelse derefter funnit odlingsföretaget vara af beskaffenhet, att en dylik friare disposition bör medgifvas. Då härjemte, enligt förslaget, jordegaren skulle blifva skyldig att inom viss förelagd tid, vid vite, fullborda odlingen, och det under sådant förhållande icke torde vara att befara, att föregifvande att vilja verkställa odling skulle komma att begagnas såsom medel att åtkomma skog, vill det synas mig att en förändring i nu gällande stadganden i enlighet med domänstyrelsens, af vederbörande landsting och länsstyrelser biträdda hemställan icke borde möta betänkligheter.

En sådan förändring torde böra ske på det sätt, att

dels till § 3 af förordningen den 29 september 1874 angående åtgärder

till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Norrbottens län fogas ett fjerde moment, så lydande:

Mom. 4. Vill jordegare för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla skog med rätt att för skeppning eller sågning annorledes än för husbehof använda det undermåliga virke, som för ändamålet behöfver afverkas, göre derom anmälan hos vederbörande revirförvaltare, hvilken det åligger att, så snart sådant i sammanhang med de årliga utsyningsförrättningarne å kronans skogar lämpligen kan ske, å den uppgifna odlingsmarken anställa besigtning till utrönande af dess läge, storlek, beskaffenhet och tjenlighet till odling samt derefter till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet insända besigtningsinstrumentet med uppgift å den tid, som anses för odlingsens fullbordande erforderlig, jemte det yttrande i öfrigt, hvartill besigtningen kan föranleda. Önskar jordegare att, utan afbidande af dylik utsyningsförrättning, vinna handläggning af ärendet, ege han antingen för besigtning af marken påkalla skyndsam åtgärd af vederbörande revirförvaltare eller kronobetjent, hvarefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ofvan stadgas, eller ock låta odlingsmarken besigtigas af två trovärdige män samt insända deras öfver besigtningen afgifna intyg jemte ansökning i ärendet till endera af nämnde tjenstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning.

Finner Kongl. Maj:ts befallningshafvande det tillämnade odlingsföretaget vara af beskaffenhet, att afverkning af undermåligt virke för skeppning eller sågning bör medgifvas, meddele Kongl. Maj:ts befallningshafvande der till tillstånd med utsättande af viss tid, inom hvilken vid vite, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande underrättelse om Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i ärendet meddelas revirförvaltaren för jordegarens förståndigande. Beträffande stämpling af virke, till hvars afverkning tillstånd sålunda erhållits, förhållas på sätt i mom. 1 och 2 af denna § stadgas.

dels § 5 af samma förordning, sådan denna § lyder enligt nådig förordning den 23 juni 1882, erhåller följande förändrade lydelse:

Jordegare vare ej pliktig att för utsyning eller stämpling, hvarom i §§ 3 eller 4 sägs, vidkännas annan kostnad än godtgörelse till förrättningsmannen för den tid, förrättningen å stället upptager, i hvilket afseende jordegaren skall erlægga såsom arfvode för hvarje dag 5 kronor äfvensom förse förrättningsmannen med kost och husrum eller gifva ersättning derför.

Dylik utsyning eller stämpling å skog, indelad till ordnad hushållning enligt plan, som blifvit af domänstyrelsen eller förra skogsstyrelsen godkänd, verkställas utan kostnad för jordegaren, der tjensteåtgärden afser virke, som enligt planen är bestämdt att afverkas.

För sådan af skogstjensteman eller kronobetjent verkställd besigtning, hvarom i § 3 mom. 4 förmäles, åligger det jordegaren att till förrättningsmannen utgifva godtgörelse, som utgår till skogstjensteman, när han verkställt förrättningen i samband med årsutsyningen å kronans skogar, med dagtraktamente enligt gällande resereglemente under den tid förrättningen varar, men eljest med reseersättning och dagtraktamente enligt samma reglemente.

Då den förordning af den 23 juni 1882, som har afseende å afverkning af ungskog inom Vesterbottens län, stadgar, att ofvan berörda för Norrbottens län den 29 september 1874 utfärdade förordning med den ändring deri, som vidtogs nyssnämnda den 23 juni 1882, skall tillämpas i de delar af Vesterbottens län, som ej höra till lappmarken, skulle sålunda, i händelse en ytterligare ändring nu sker i Norrbottenslagen, blifva nödvändigt att genom en särskild förordning förklara denna ändring gällande äfven inom Vesterbottens län; och man skulle då för framtiden få att uppsöka de uti ifrågasvarande hänseende gällande stadganden i fem särskilda författningar. Till förekommande af de olägenheter, som en dylik anordning skulle medföra, har det synts mig lämpligt, att, i sammanhang med den föreslagna ändringen i Norrbottenslagen, de för båda länen meddelade bestämmelserna sammanföras i en författning, hvilken torde böra benämnas: »förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Vesterbottens och Norrbottens län»; lärande härvid dels de i författningen förekommande mått böra utsättas i meter och centimeter, dels i § 3 mom. 2 af 1874 års förordning förekommande ordet »Skogsstyrelsen» få utbytas mot »Domänstyrelsen» och ordalagen i § 4 något förändras, hvarjemte stadgandet i § 8 af samma förordning synes lämpligen kunna uteslutas med rätt för Eders Kongl. Maj:t att bestämma tiden, då de nya bestämmelserna skola träda i kraft.»

Departementschefen uppläste härefter ett under nu angifven förutsättning affattadt förslag till nådig proposition i ämnet till Riksdagen;

Och behagade Hans Maj:t Konungen, på departementschefens, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan, förordna, att nådig proposition skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan — till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hans Wachtmeister.